

Reflexions a l'entorn del Decret de creació del catàleg de flora amenaçada de Catalunya

Quan aquesta editorial vegi la llum és molt probable que Catalunya ja disposi d'un nou govern. Sigui quin sigui el resultat de la contesa electoral i dels pactes posteriors hi ha una qüestió que fa molt de temps que està sobre la taula, la necessitat de protegir i gestionar efectivament les espècies de flora amenaçada. De fet, en data 12 de juliol d'enguany va sortir publicat al DOGC l'anunci d'informació pública del *Projecte de decret de creació del catàleg de flora amenaçada autòctona de Catalunya*. Abans, però, de valorar aquest decret, és important fer algunes consideracions.

La flora, la vegetació i els hàbitats que configuren són un component fonamental de la biodiversitat. El seu coneixement, avaluació i protecció és imprescindible per a una correcta gestió del territori i, encara més, dels espais naturals protegits. En aquest sentit, la tradició dels estudis botànics a Catalunya és llarga i important i proporciona un nivell d'informació elevat, comparable al dels països europeus més avançats. La consulta de referències com la *Flora dels Països Catalans* (Bolòs & Vigo, 1984-2001) o la base de dades de biodiversitat, BIOCAT, del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya demostren aquest fet, i permeten afirmar que la flora vascular del NE Ibèric és una de les més riques en un context mediterrani i europeu.

Malgrat aquest interès patrimonial, a Catalunya l'atenció que els gestors del territori (i fins i tot l'opinió pública) han dedicat a la protecció de la flora i la vegetació ha estat molt baixa, tradicionalment menystingudes enfront la importància que es donava a determinades espècies de fauna o, fins i tot, a determinats paisatges singulars.

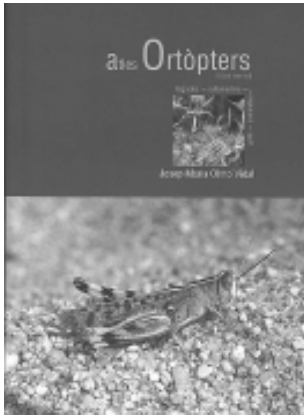
Això pot explicar perquè en els anys vuitanta la protecció de la flora es limitava a unes poques normes legals d'abast molt reduït. En aquesta dècada, el nombre d'actuacions i mesures destinades a la protecció de la flora i de les comunitats vegetals es pot qualificar de mínim.

A finals dels vuitanta i inicis dels noranta s'estableix la legislació de referència d'àmbit estatal, amb la Llei 4/89 i el conseqüent *Catálogo Nacional de Especies Amenazadas* (Real Decreto 43/1990). Aquests documents normatius bàsics han estat adaptats, de forma més o menys general, per la majoria de comunitats autònomes. Catalunya constitueix una excepció a aquest fet, atès que el principal document legislatiu sobre flora és el Decret 328/1992, de declaració del Pla d'Espais d'Interès Natural. Això suposa que la protecció de bona part dels tàxons amenaçats de flora es restringeix a territoris concrets, una opció molt discutible des del punt de vista científic. Catalunya és, doncs, una de les poques comunitats autònòmiques que no disposen d'un catàleg legal de flora amenaçada i protegida i la legislació només empara a tot el territori un total de 7 tàxons (4 dels quals són marins). Aquesta protecció legal, a més, ha originat un nombre molt migrat d'actuacions de millora i conservació efectives, fet que contrasta amb territoris propers com ara el País Valencià o les Illes Balears.

La publicació de la proposta de *Decret de protecció de flora amenaçada de Catalunya* ha de ser valorada, doncs, de manera molt positiva, atès que aquest decret esdevindrà una eina bàsica tant des del punt de vista legal com de la prioritització dels esforços de recerca i gestió. En aquest sentit també

Galanthus nivalis

Atlas dels Ortòpters de Catalunya i llibre vermell.
JOSEP MARIA OLMO VIDAL.
Generalitat de Catalunya.
Departament de Medi Ambient i Habitatge, 2a edició, 2006. 428 p. ISBN: 84-393-7126-8.

sembla molt adequat que es plantegi incorporar com a tàxons protegits un nombre elevat d'espècies, un fet que resulta necessari atès que a Catalunya el nombre de tàxons de flora vascular amenaçats és força alt i en molts casos no gaudeixen de cap protecció legal, o aquesta és només parcial.

Una revisió atenta del document, però, posa en evidència una sèrie de deficiències notables. En primer lloc fa la impressió que existeix una certa manca de coherència i homogeneïtat de criteris, de forma que alguns tàxons amenaçats a Catalunya no hi són considerats mentre que d'altres que hi apareixen no es consideren amenaçats. En aquest sentit és una llàstima que no sempre es prenguin com a referència clara els resultats del projecte de redacció de la llista vermella de flora vascular de Catalunya, en el qual el grup de treball de *Flora amenaçada de Catalunya* de la Institució Catalana d'Història Natural, està treballant sobre la base dels criteris objectius establerts per la UICN (2001). D'altra banda, sembla raonable que es plantegi incorporar tàxons no amenaçats la protecció dels quals sigui útil per a conservar certs hàbitats, com és el cas de *Galanthus nivalis*. No obstant, si aquest és el motiu de la inclusió d'aquesta espècie hi ha altres tàxons força més prioritaris que també haurien de ser protegits. Un altre aspecte que cal comentar és que en versions prèvies del decret es recollia la possibilitat d'actualitzar el catàleg periòdicament, en funció dels avenços en el coneixement. Aquesta disposició és imprescindible per garantir que aquest document no resti

obsolet amb el pas del temps. Finalment, l'esborrany de catàleg conté algunes errades tipogràfiques i nomenclaturals. Amb relació a tots aquests aspectes, la ICHN va presentar el 31 de juliol al·legacions globals a la proposta de decret, amb la clara voluntat de contribuir a la seva millora.

No és l'objectiu d'aquestes quatre ratlles debatre en profunditat aspectes puntuals sobre tàxons concrets o sobre criteris de selecció dels mateixos. El que posa en evidència la situació descrita als paràgrafs anteriors és que, si més no, pel que fa a flora i vegetació, existeixen dificultats importants per fer que la relació necessària entre coneixement científic i gestió del territori sigui un fet. Aquesta manca de relació explicaria les deficiències en la planificació sectorial, però també problemàtiques concretes com ara que en molts projectes de restauració del medi natural no existeixin garanties sobre l'origen i adequació genètica del material vegetal utilitzat en les plantacions, per posar només un exemple. La formació i la divulgació han de ser eines bàsiques per revertir aquesta situació.

És evident, doncs, que el nou govern té feina pendent. En primer lloc, revisar i publicar de forma definitiva el *Decret de protecció de flora autòctona amenaçada de Catalunya*, i en segon lloc, prendre les mesures oportunes per garantir que la gestió del medi natural disposi d'una sòlida base científica en tots els camps, fins i tot també pel que fa a flora i vegetació. ■

Projectes

Els sistemes naturals de les Planes de Son i la mata de València: els heteròpters

Els heteròpters, o xinxes de camp, són un dels grups escollits per fer l'estudi del patrimoni natural de l'àrea de Planes de Son i mata de València, sota el patrocini de Caixa de Catalunya. Aquest grup d'insectes, dotat d'unes peces bucals modificades en estilets suctors, poden viure a base d'aliments molt diferents (teixits vegetals o animals, saba elaborada, espores, matèria orgànica en descomposició, pol·len, sang), i ocupar tota classe de nínxols tant en hàbitats terrestres com aquàtics, inclòs el mar. Per aquesta presència generalitzada, el seu estudi pot ser especialment interessant en comparar hàbitats diferents.

L'àrea d'estudi presenta diversos tipus de vegetació, que han servit per escollir els llocs de mostratge. En paral·lel als estudis que simultàniament s'estan fent amb altres grups d'artròpodes, els heteròpters es recol·lecten en parcel·les de l'avetosa de la mata de València (1600 m), i en parcel·les de baleguerar (1550 m), bedollar (1850 m), prat (1900 m) i pineda de pi negre (1960 m) a Planes de Son. La recerca d'heteròpters aquàtics ha estat esporàdica, i s'ha fet prospectant l'àrea de les Estanyeres, així

com els corrents d'aigua o els tolls que trobem en els nostres itineraris.

El mètode de captura és directe, per mitjà de mànega entomològica. Per tal d'abastar una diversitat florística representativa, a cada

EMYS. Butlletí del projecte europeu LIFE EMYSTER, núm. 2, juliol de 2006. 8 p.

De l'1 al 3 de desembre
de 2006

La Societat Catalana d'Educació Ambiental, us convida a participar en una nova edició del Fòrum d'Educació Ambiental, enguany amb l'eix temàtic de la *Participació*.

Podeu participar-hi:

- Assistint a la convocatòria
- Contestant el qüestionari sobre participació, que trobareu a la pàgina web
- Presentant comunicacions d'experiències de participació, en els àmbits d'educació formal i no formal; municipal; territorial; i voluntariat i ONG.

Informació i inscripcions:

Secretaria SCEA
C. Aragó 281 1r 1a
08009 Barcelona
Tel.: 934 882 979
A/e: scea@pangea.org
A/l: http://www.pangea.org/scea/forum2000_6.htm

Agenda del Museu de Ciències Naturals. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona. 06/07 octubre-gener. Consulteu-la a l'adreça: <http://www.bcn.cat/museuciencies>.

parcel·la es fan 4 transectes amb 25 cops de mànega a cadascun, seguint el model d'investigadors centreeuropeus, mentre que els arbres més representatius es prospecten per mitjà de tres batudes per peu. El nombre de peus per espècie arbòria oscil·la entre 5 i 12, segons la seva proporció relativa a la parcel·la. L'obtenció de mostres arbòries està inspirada en el procediment d'investigadors nordamericans. A més, es prospecten 4 requadres de 0,25m² de sòl. Així, a totes les parcel·les el nombre de mostres es de 30, de les quals 4 són transectes, 4 són prospeccions al sòl i 22 són d'espècies arbòries. Els mostrejos són mensuals, i es van iniciar el maig de 2006. La finalitat d'aquest protocol de mostreig és realitzar un esforç igual a tots els hàbitats és obtenir resultats que es puguin comparar entre ells.

A les nostres captures s'afegiran les que puguin provenir d'altres mètodes utilitzats per altres investigadors: les trames d'intercepció (*pit-fall*) per estudiar la fauna edàfica en general o les formigues en particular, la trampa de llum per a les captures de lepidòpters, o l'estudi de pastures d'alta muntanya realitzat també amb trames de caiguda.

L'avetosa és l'indret que fins ara ens ha donat resultats més notables, tots pertanyents a la família dels miríids. Així, s'ha trobat la femella d'una espècie d'orthotylinae coneguda només per un mascle capturat a la llum l'any 1996 a Benasc (Osca), que a més de completar la descripció de l'espècie, constitueix una novetat per la fauna catalana. També ho són una altra espècie d'orthotylinae i una de phylinae. Altres troballes corresponen a espècies poc citades a Catalunya, que així hi confirmen la seva presència.

Aquests primers resultats s'han de prendre, però, de manera molt provisional, ja que queda molta feina per fer. De primer, acabar la primera campanya, identificant tot el material pendent de recol·lecció pròpia, així com el que pugui ser-nos donat per altres investigadors. A continuació, elaborar les dades per tal d'obtenir els índex qualitius que permetin comparar els diferents hàbitats. I finalment, a la vista d'aquests resultats planificar què convé fer l'any vinent per tal de completar les possibles mancances. Tot i això, sembla acceptable assenyalar que Planes de Son i mata de València són bons indrets per a l'estudi de l'heteropterofauna. ■

Cap a un model sostenible d'esports de muntanya al Parc Natural de la Muntanya de Montserrat

La Institució participa en el projecte de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya en aquest treball de valoració dels efectes que les pràctiques esportives poden tenir en els ecosistemes de la muntanya de Montserrat.

L'objectiu d'aquest treball és obtenir dades que permetin establir un model de gestió sostenible de les activitats esportives i recreatives en aquest parc natural.

La col·laboració de la ICHN se centrarà en la determinació de les comunitats vegetals i les espècies indicadores i en la valoració de l'impacte que hi tenen les activitats de muntanya (escalada, senderisme, descens de barrancs, etc.) prèviament identificades.

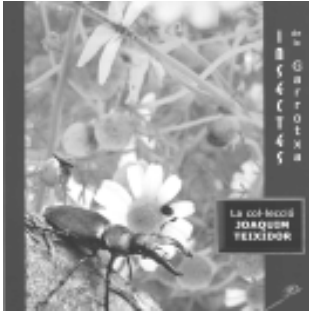

Per a la realització d'aquest treball es compta amb la col·laboració de l'òrgan gestor del Parc Natural de la Muntanya de Montserrat i amb el suport de la Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya. ■

Catàleg d'invertebrats que requereixen mesures de protecció a Catalunya

La Institució, en col·laboració amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge, treballa en l'elaboració d'una llista d'espècies que s'haurien d'incloure en un futur decret de protecció dels invertebrats de Catalunya. L'objectiu d'aquesta proposta no és tant l'elaboració d'un llibre vermell dels invertebrats de Catalunya com d'identificar aquells invertebrats que de manera més

urgent requereixen mesures de conservació. Mentre les polítiques de conservació dels vertebrats i les plantes han estat sovint força desenvolupades, la conservació dels invertebrats no ha tingut mai el mateix grau d'importància i sovint s'ha centrat en unes poques espècies emblemàtiques. Amb aquesta nova iniciativa es pretén integrar els invertebrats en les polítiques de conservació

Insectes de la Garrotxa. La col·lecció Joaquim Teixidor. Catàleg editat amb motiu de l'exposició «Insectes de la Garrotxa». Museu Comarcal de la Garrotxa. Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot, 2006. 72 p. ISBN: 84-935281-1-0

i de gestió del medi natural català.

El gran nombre d'invertebrats que existeixen, el poc coneguts que estan alguns grups i l'elevat grau d'especialització que requereix el seu estudi, no faciliten el treball, però des de la Institució sempre s'ha defensat l'interès dels invertebrats i la necessitat de que es tinguin en compte

a l'hora d'adoptar les polítiques de conservació del medi natural i, evidentment, no es podia desapropiar una oportunitat com aquesta.

Tots aquells experts que vulguin col·laborar en aquest projecte, poden adreçar-se a la Secretaria de la ICHN i se'ls informarà de com poden participar-hi. ■

Delegació del Bages

Informació naturalista dins l'Atles del comtat de Manresa (798-993)

Des del març de 2004 és a les llibreries l'*Atles del comtat de Manresa (798-993)*, de l'editor Rafael Dalmau, escrit per Jordi Bolòs (fill del botànic i soci d'honor de la ICHN Oriol de Bolòs) i Víctor Hurtado. Aquest llibre, a les pàgines 42 i 43, parla dels boscos, les pastures i els conreus que hi havia fa al voltant de 1.100 anys en aquell antic comptat que comprenia la major part del Bages, gran part de l'Anoia i petites parts del Vallès Oriental, el Vallès Occidental i el Solsonès. En el mapa que correspon al tema esmentat hi surt dos cops la paraula *deveses* (també hi

surt un *bosc sembrat*), sis cops la paraula *alzines*, tres cops la paraula *roures*, cinc cops la paraula *glans*, un cop la paraula *faigs* i un sol cop la paraula *pins*, cosa que és bastant sorprenent en un territori on ara els pins són els arbres que més abunden. Segons els autors, en aquella època hi havia óssos a la serra de l'Obac i cervols al Moianès. Aquestes dades històriques reforcen la idea que, en general, la natura que avui veiem a Catalunya és molt diferent de la que hi havia en un passat relativament recent dins l'escala de temps d'un bosc. ■

Curs «El medi natural de la conca del Llobregat»

El 7 d'octubre passat es va fer una sortida naturalista dins el marc dels cursos de les Aules de Cultura de l'Ajuntament de Manresa. En aquesta sortida, en la qual van participar 34 persones de totes les edats, es van visitar diversos indrets interessants de la conca alta del riu Cardener (comarca del Solsonès, zona de Sant Llorenç de Morunys). Vam veure diversos relleus montserratins com el que apareix a la foto, una discordança progressiva prop de l'embassament de la Llosa del Cavall, la font puda de la Coma —prop de la qual hi ha un dels pocs llocs de la conca del Llobregat on abunda el vesc—, la

El Pont Cabradís amb capil·leres penjant del sostre d'on goteja l'aigua i fins on arriba la llum

pedrera de guixos en explotació de Guixers i el pont Cabradís, un túnel natural format pel creixement de la pedra tosca (o travertí) per dins del qual passa l'Aigua de Valls, una riera cabalosa que ve de Gósol (Berguedà). El camí que porta al pont Cabradís té alguns passos difícils, però la bellesa salvatge del paisatge que travessa i la riquesa de la vegetació del seu entorn mereixen sobradament l'esforç que cal per superar aquest passos. Al llarg de l'excursió també vam collir plantes aromàtiques i bolets, i els vam estudiar. ■

Seguint l'Aigua de Valls de camí cap al pont Cabradís

Informe d'activitats 2005. Fundació Territori i Paisatge, Obra Social de Caixa Catalunya. 93 p.

Delegació de la Franja de Ponent

L'Aiguabarreig planifica el seu voluntariat

Cada any centenars de voluntaris es desplacen fins a l'Aiguabarreig del Segre, l'Ebre i el Cinca per a dedicar altruïstament des d'un cap de setmana a un mes en diverses tasques de manteniment, cura, recerca, salvaguarda i recuperació del seu patrimoni natural.

L'espai que abraça dotze municipis, sis dels quals de la Franja i sis més del Segrià, va celebrar aquest 24 d'octubre la I Jornada de Planificació del Voluntariat, atès que el nombre creix any rere any essent l'espai natural de Ponent que gaudeix de més participació. La Jornada es va celebrar a l'Ajuntament de Seròs al matí i a

Mequinensa a la tarda i fou impulsada pel Grup d'Antics Escoltes del Moviment Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya (MEGSJC), i l'Oficina de Dinamització de l'Aiguabarreig i hi van participar totes les entitats que fan tasques a l'Aiguabarreig, entre elles la delegació de la Franja de la ICHN.

Es va acordar el mètode de coordinació del voluntariat i les properes accions de gestió i recerca de l'espai natural en la qual podran participar voluntaris, així com les ofertes d'allotjament gratuït per part dels ajuntaments de Seròs i Massalcoreig i la ICHN a Mequinensa. ■

5è Curs de l'Operació Aiguabarreig

Quan l'any 2003 fou assaltada i destruïda l'Escola de Natura de l'Aiguabarreig, el Grup d'Antics Escoltes del Moviment Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya (MEGSJC) va crear l'Operació Aiguabarreig. Una acció que arriba al cinquè curs i que, mes a mes, porta a l'Aiguabarreig autobusos plens de voluntaris des de totes les viles del Principat. Persones sobre les quals recau pràcticament tot el manteniment dels equipaments i espais riberencs de l'Aiguabarreig, atès que el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat se n'ha desentés.

Si voleu a participar en aquesta experiència, les dates obertes són, el darrer cap de setmana de novembre de 2006 i el darrer cap de setmana dels mesos de gener, febrer, març i abril de l'any entrant, que es dedicaran a la construcció de passeres al canyissar, a la instal·lació de nius artificials, a la reforestació, etc.

Si us ve de gust incorporar-vos-hi, envieu un correu electrònic a l'adreça ichn@franjadeponent.cat. ■

Delegació d'Osona - GNO

Dues espècies noves a la llista d'ocells exòtics

En la darrera actualització del web dels ocells exòtics a Catalunya s'han incorporat dues noves espècies a la llista. Actualment ja són cent quaranta-sis els taxons no autòctons o introduïts que s'han detectat a casa nostra. Les noves incorporacions són *Lagonosticta senegala* ssp. (Dani Roca, agost 2006, Premià

de Dalt) i *Ploceus melanocephalus* capitalis (Ferran López, setembre de 2006, delta del Llobregat), ambdues espècies africanes.

Trobareu més informació al web <http://es.geocities.com/exoticbirdscatalonia/>. ■

Manual dels hàbitats de Catalunya. Catàleg dels hàbitats naturals reconeguts en el territori català d'acord amb els criteris establerts pel CORINE Biotopes Manual de la Unió Europea. Volum I: Introducció. Volum VI: Boscos. Volum VII: Roques, tarteres, glaceres, coves. Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació de la Universitat de Barcelona. Barcelona, 2006. ISBN 84-393-6982 (vol. I), ISBN 84-393-6983-2 (vol. VI), ISBN 84-393-6984-0 (vol. VII).

Jornades de reflexió

És la cultura del no l'origen del conflicte ambiental i territorial que es viu avui a Catalunya?

21 i 22 de novembre de 2006

El Departament de Ciències Ambientals, de l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Vic, ha organitzat aquestes jornades de reflexió a l'entorn del títol **És la cultura del no l'origen del conflicte ambiental i territorial que es viu avui a Catalunya?**

Per a més informació i inscripcions, adreceu-vos a la Secretaria de la Jornada. Demaneu per Marisa Costa (marisa.costa@uvic.cat) Universitat de Vic C. de la Sagrada Família, 7 08500 Vic Tel.: 938 815 503 Fax: 938 815 521

Col·laboracions amb el diari *El9Nou*

El GNO/ICHN col·laborarà, a partir del mes que ve, al diari *El9Nou*, amb articles de caire naturalista sobre les espècies i hàbitats de la comarca, les problemàtiques ambientals i socials que les afecten, les millores que hi ha hagut en els darrers anys, etc.

Els temes previstos són: projectes i activitats del GNO/ICHN (Projecte Basses, Projecte Mussol, la marató ornitològica, els censos, sortides, etc.); hàbitats aquàtics (els rius i la seva dinàmica, aiguamolls temporals, etc.); hàbitats forestals (la importància de les cavitats, caixes-niu, estat dels boscos, etc.); hàbitats agrícoles (la pèrdua de la diversitat

de conreus, la concentració parcel·laria, etc.); hàbitats en general (la importància del paisatge en mosaic, la importància de la boira per a les comunitats vegetals, els boscos - illa, etc.); impactes ambientals (infraestructures, freqüentació massiva, etc.); flora (les orquídies, l'estacionalitat de la vegetació, espècies rares, etc.); fauna (la introducció d'espècies al·lòctones, l'evolució de les espècies, etc.); fongs (espècies a la comarca, etc.); etc.

Tots els membres i col·laboradors del GNO/ICHN estan convidats a participar-hi i a aportar altres idees. ■

Delegació de la Garrotxa

II Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa

El proper dissabte 16 de desembre tindrà lloc, a Olot, el II Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa. Després de la diagnosi sobre l'estat del coneixement del patrimoni natural comarcal, que es va fer en el primer seminari, l'any 2005, es pretén donar a conèixer quines han estat les línies de recerca que s'han seguit durant aquest any, així com les dades d'interès que han aportat diversos estudis que ja s'han acabat o que encara estan en curs.

El seminari, que durarà des de les 9.45 fins a les 19 h, s'estructurarà a partir de ponències curtes on els autors dels estudis o els responsables de les línies de recerca, exposaran els objectius dels treballs, la metodologia i els resultats principals. Es preveu la presen-

tació d'unes vint ponències que tractaran temes relacionats amb el vulcanisme i la geologia en general, i la botànica i la zoologia tant des del punt de vista de distribució d'espècies amenaçades com des del vessant d'estudis d'ecologia.

Durant la jornada es donarà als assistents la publicació de les ponències i les conclusions del I Seminari que es va celebrar l'any 2005. La jornada es desenvoluparà a la sala d'actes de l'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat d'Olot (carrer del Bisbe Lorenzana, 15). Pròximament, trobareu el programa als webs de la ICHN i de la delegació de la Garrotxa. L'assistència és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a través de l'adreça ichn@iec.cat o del telèfon 933 248 582. ■

Congressos i reunions

Sessió conjunta ICHN - SCB «La recerca i la gestió dels espais costaners i marins protegits als Països Catalans»

El 18 d'octubre passat va tenir lloc la sessió conjunta ICHN-SCB que enguany s'ha centrat a l'entorn de «La recerca i la gestió dels espais costaners i marins protegits als Països Catalans».

Aquesta sessió també ha esdevingut un dels primers actes del centenari de l'IEC i ha rebut el suport de la Secció de Ciències Biològiques.

L'èxit d'assistència a aquesta sessió conjunta —més d'un centenar d'inscrits— ha estat un bon indicador tant de l'interès del tema com de la qualitat dels ponents.

Les presentacions es van organitzar en dos blocs: primer es van presentar exemples d'iniciatives de recerca i de la seva integració en la gestió d'espais protegits de

(Continua)

ecològics en els espais naturals protegits, de manera que en força casos es desconeix fins a quin punt l'espai protegit està assolint els objectius que van motivar la seva declaració.

La distància que separa la recerca i la gestió és gran i els seus ritmes són prou diferents, per això des del món de la recerca es lamenta que la gestió sovint tingui

més en compte l'opinió i les pressions dels sectors socioeconòmics que la informació dels investigadors, mentre que al món de la gestió li preocupa que la recerca no sempre sàpiga donar respostes quan calen.

La divulgació dels resultats obtinguts per la recerca és encara un assumpte pendent i sovint els ciutadans, però també els diferents usuaris dels espais protegits, desconeixen les bases científiques de la gestió, el que augmenta la seva incomprensió —i a vegades el rebuig— pel que fa a l'aplicació de determinades polítiques de conservació.

tots els territoris costaners dels Països Catalans, des de l'Alguer al País Valencià; un segon bloc de presentacions van fer referència a qüestions més temàtiques, com els ocells marins, els grans vertebrats marins, les zones humides litorals, etc.

La sessió va concloure amb una taula rodona en la qual representants del món científic i de diferents departaments de la Generalitat de Catalunya, van exposar les seves visions a l'entorn de les prioritats i perspectives de la recerca i de la integració dels resultats científics en la gestió dels espais costaners i marins.

Durant aquesta sessió conjunta es va ressaltar el fet que la recerca es troba a la base de les polítiques de conservació i que molts dels espais i de les espècies actualment protegides ho estan perquè abans s'ha fet aquest treball previ, però també es constata que quan un espai esdevé protegit dedica pocs recursos a la recerca.

D'altra banda també es va constatar un baix desenvolupament dels programes de seguiment dels paràmetres biològics i

Si voleu ampliar aquestes reflexions al voltant de la recerca i la gestió dels espais costaners i marins protegits dels Països Catalans, trobareu tant el resum de les ponències com la majoria de les presentacions que van tenir lloc durant aquesta darrera sessió conjunta de la Institució Catalana d'Història Natural i de la Societat Catalana de Biologia a la pàgina web de les dues societats (<http://ichn.iec.cat> i <http://scb.iec.cat>). ■

Parc Natural del Montseny. Memòria 2005. Diputació de Barcelona, juny de 2006. 108 p.

Col·laboracions amb altres entitats

La ICHN ja disposa de Pla d'Acció Ambiental

[AGENDA 21 BCN]

El 26 de setembre passat el Consell Directiu de la ICHN va aprovar el Pla d'Acció de l'entitat. Amb aquest pla d'acció, la ICHN desenvolupa el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat que va signar en el marc de l'Agenda 21 de Barcelona. Amb el lema "La ICHN, el referent naturalista i ambiental a la ciutat", el pla se centra en les activitats divulgatives de la institució, i en l'estudi i la protecció del medi natural.

El Pla d'Acció s'estructura en quatre actuacions que pretenen reforçar i ampliar les tasques que ve desenvolupant la ICHN aquests darrers anys: la primera actuació

proposa reforçar la tasca divulgativa de la ICHN en qüestions naturalistes (publicacions, per exemple), la segona ampliar les activitats educatives i de sensibilització (cursos i sortides), la tercera mantenir l'assessorament i participació en la gestió de la natura (presència en òrgans consultius d'espais protegits), i la quarta actuació proposa fomentar els estudis pluridisciplinars sobre el medi natural (com el que s'ha iniciat a Son). Properament el Pla d'Acció serà disponible al web www.bcn.es/agenda21/accio21/. En aquest web també trobareu informació sobre l'Agenda 21 de Barcelona

Participació de la ICHN en el II Congrés Forestal Català

El dia 5 d'octubre, la ICHN, representada per Xavier Adot, membre de la junta de la delegació del Bages, va participar com a entitat organitzadora del II Congrés Forestal Català en la reunió del subcomitè d'organització i logística d'aquest congrés que va tenir lloc a Manresa.

En aquesta reunió, la ICHN es va comprometre a participar en els subcomitès que organitzaran els blocs temàtics Incendis i Bosc, societat i territori. La funció d'aquest subcomitès serà:

1. Donar un nom definitiu als blocs temàtics a dalt esmentats en funció dels

continguts que es proposin per al congrés.

2. Presentar un resum de les propostes per als continguts de cada bloc temàtic.
3. Proposar als membres dels comitès científic que elaboraran les ponències del congrés.

L'organització del bloc temàtic Incendis es farà conjuntament amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge i la del bloc temàtic Bosc, societat i territori conjuntament amb el Consorci Forestal de Catalunya i l'Associació i Col·legi Oficial d'Enginyers de Forests de Catalunya. ■

Andrés de Haro *in memoriam*

Ha mort Andrés de Haro, professor i catedràtic de Zoologia —Biologia Animal— de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Recordo la seva bonhomia com a professor i mestre durant els primers anys de l'Autònoma a Bellaterra a principis dels anys 70.

Ell, conjuntament amb un grup de col·laboradors, va venir per crear el departament de Zoologia procedent de la Universitat de Salamanca. Fou un retorn a Barcelona, car ell es va formar a l'Autònoma amb professors com Gadea i Vallmitjana entre d'altres. Va venir a Bellaterra per començar a impartir l'assignatura de ciències biològiques conjuntament amb altres professors com Creu Cases, Josep Egozcue, Ricard Guerrero, José Luis Mensua, Jaume Terradas a altres com Joan Rosell o altres coneguts ara per diferents motius com Alejo (llavors Aleix) Vidal Quadras i Heribert Barrera. Impartia Zoologia d'Invertebrats i Etologia, aquesta darrera fou una matèria impartida com a reglada per primer cop a l'Estat.

Des de la seva Múrcia natal (Mazarrón -1925) va començar a interessar-se per la biologia i pels animals tot llegint l'*Origen de les espècies* i les històries d'animals d'en Fabre. Des d'una sòlida concepció evolutiva es notava la influència de l'escola de Grasse i fins i tot ell citava sovint a precursors com Cuvier o en Buffon.

Es va interessar primerament per l'anatomia dels braquiòpodes i també pels oligoquets. Després d'una estada a la Estació Biològica de Roscoff (a la Bretanya francesa) va començar per interessar-se per la filogenia

(Continua)

Parc del Garraf. Memòria 2005. Diputació de Barcelona, juny de 2006. 76 p.

—una de les seves grans passions— de la ma dels picnogònids. Però on ell va fer la major aportació científica va ser en els formícids i principalment en el gènere *Cataglyphis*. La diversitat morfològica i les capacitats sorprenents d'adaptació ecològica i etològica de les formigues van dur-lo al camp de l'etologia.

Es va interessar particularment per les societats dels mirmícids i es va endinsar en el món de l'etologia. Fou un dels primers introductors de l'etologia —o si es vol comportament animal— a l'estat espanyol i va escriure el primer llibre d'etologia de l'Estat la *Introducció a la etologia* (ed. Omega). Fou un impulsor de la creació de la SEE (Sociedad Española de Etología) arran del congrés celebrat a Bellaterra l'any 1984.

Recordo la seva suau vehemència, els seus dibuixos de colors de les estructures animals

a la pissarra (encara no hi havia el Power Point), les excursions zoològiques, el despatx sempre obert, així com el laboratori on molts fèrem els primer passos en el món naturalista. Fou un bon mestre i sempre, fins i tot no estant en el seu departament, es podia comptar amb ell.

Una breu frase seva conta bona part de la seva concepció naturalista i biològica. *Els estudis faunístics ens fan comprendre la diversitat d'una fauna i llur distribució geogràfica, fruit de la competició i adaptació entre els seus components i ens posen en contacte directe amb l'evolució que ha determinat el grup. En aquests estudis entren en joc els factors sistemàtics, els ecològics i els etològics en un fons evolutiu, interactuant entre ells, requerint plantejaments de síntesi.* ■

DELFI SANUY.

Societats naturalistes dels Països Catalans

La ICHN participa en la trobada d'associacionisme transfronterer a Perpinyà

El 30 de setembre van tenir lloc al Palau dels reis de Mallorca de Perpinyà les Primeres Jornades d'Associacionisme Català Transfronterer, organitzades per Subdirecció General d'Associacionisme i Voluntariat del Departament de Benestar i Família i el Consell General dels Pirineus Orientals. Aquestes jornades tenien l'objectiu de potenciar el coneixement i reforçar el treball conjunt entre les associacions a banda i banda dels Pirineus. Una representació de la ICHN va ser-hi present i va participar activament en els tallers organitzats durant la jornada.

La trobada va servir per conèixer de prop la tasca del Departament de Benestar i Família en matèria d'associacionisme, i per explorar vies de col·laboració amb aquest organisme. També va servir per consolidar els lligams de la ICHN amb entitats i organismes de la Catalunya Nord, com l'OPIE-LR (Office pour les insectes et leur environnement) i la Confederació de les reserves naturals catalanes. A través d'aquestes aliances i en el marc d'una política favorable al lligam transfronterer, és d'esperar que la ICHN tingui una major presència a la Catalunya Nord. ■

Legislació

Catalunya

Paisatge

Decret 343/2006, de 19 de setembre, pel qual es desenvolupa la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i es regulen els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística. DOGC núm. 4723 de 21 de setembre de 2006.

Planejament territorial

Acore Gov/78/2006, de 25 de juliol, pel qual s'aprova definitivament el Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran. DOGC núm. 7864 de 7 de setembre de 2006.

País Valencià

Espècies protegides

Decret 82/2006, de 9 de juny, del Consell, pel qual s'aprova el Pla de Recuperació de la Rata Penada de Peus Grans i de la Rata Penada de Ferradura Mitjana a la Comunitat Valenciana. DOGV núm. 5279 de 13 de juny de 2006.

ORDRE de 17 de juliol de 2006, de la Conselleria de Territori i Habitatge, per la qual es declaren 16 microreserves vegetals a la província de València. DOGV núm. 5343 d'11 de setembre de 2006. ■

Bases per a les directrius de connectivitat ecològica de Catalunya. MALLARACH, J. M.; GERMAIN, J. (ed.). 2006. Departament de Medi Ambient i Habitatge.

http://mediambient.gencat.net/cat/el_medi/natura/connectivitat/bases_connectivitat.pdf

Pla d'acció per la conservació de la biodiversitat i connectivitat de la plana del Vallès. Es pot trobar un resum d'aquest estudi de l'ADENC i el mapa de la proposta a l'adreça: http://www.adenc.org/notes/2006/06_10_10_DemanaProtecENPV.htm.

Agenda

Nou domini

L'Institut d'Estudis Catalans s'ha acollit al domini .cat, per la qual cosa les adreces electròniques i les d'Internet han canviat. Tot i que les antigues encara tindran vigència durant un temps, ja podeu utilitzar les noves:

A/e: ichn@iec.cat

A/I: <http://ichn.iec.cat>

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180

A/e: ichn@iec.cat

A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Sessions científiques

Dijous 16 de novembre de 2006, a les set de la tarda, a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. Sessió inaugural del curs 2006-2007. **Estat ecològic dels sistemes aquàtics a Catalunya, reptes i problemes per a la gestió sostenible de l'aigua**, a càrrec d'ANTONI MUNNÉ, Àrea de Planificació per a l'ús sostenible de l'aigua (ACA). Setmana Ciència.

Dimecres 29 de novembre de 2006, a les set de la tarda, a la sala Sala Pi i Sunyer de l'IEC. **Canvis a curt i llarg termini en l'estat tròfic dels embassaments dels rius Ter i Llobregat**, a càrrec de JOAN ARMENGOL, catedràtic d'Ecologia, Departament d'Ecologia, UB; i de Rafael Marcé.

Dimarts 12 de desembre 12 de 2006, a les set de la tarda, a la Sala Pere Coromines de l'IEC. **Una visió general de l'estat dels rius espanyols**, a càrrec de MIQUEL ALONSO, 'office manager' d'URS (antiga Limnos).

Sessió conjunta CREAM-SCB-ICHN

30 de novembre de 2006, de 9 a 18.30 h, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. **Canvi global: efectes i estratègies de gestió**. Sessió conjunta CREAM-SCB-ICHN, en el marc dels actes commemoratius del primer centenari de l'Institut d'Estudis Catalans. Us adjuntem el programa complet amb la tramesa d'aquest NOTÍCIES, el qual podeu consultar, també, als webs de la SCB i de la ICHN.

Delegació del Bages

II edició del curs sobre El medi natural de la conca del Llobregat.

Sortides

2 de desembre, de 8.15 a 20 h. **Cardona, Súria i la riera de Guardiola.**

El curs és gratuït. Qui es vulgui apuntar tan sols a una o a algunes sortides concretes pot fer-ho, però cal que avisi que hi assistirà, com a mínim dos dies abans, mitjançant una trucada al telèfon 938 788 608 o enviant un correu electrònic a l'adreça ichnbages@infonegocio.com.

Delegació de la Garrotxa

Dissabte 16 de desembre de 2006. **II Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa**. Tindrà lloc a la sala d'actes de l'Institut Municipal de Promoció de la Ciutat d'Olot (carrer del Bisbe Lorenzana, 15).

Pròximament, trobareu el programa als webs de la ICHN i de la delegació de la Garrotxa. L'assistència és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a través de l'adreça ichn@iec.cat o del telèfon 933 248 582.

Societat Catalana de Lepidopterologia

Dimarts 14 de novembre de 2006, a les 19.30 h, a la sala d'actes del Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella. **Els parasitoides dels ropalòcers europeus**, a càrrec de CONSTANTÍ STEFANESCU.

Dissabte 13 de gener de 2006, a la Sala Pere Coromines de l'IEC. **Sessió conjunta d'Entomologia ICHN-SCL**

Recordeu

Fons bibliogràfic de la ICHN

Podeu consultar el fons bibliogràfic de la Institució a la Biblioteca Montilivi, Universitat de Girona, Àrea de suport a l'estudi i la docència. Horari: tardes de 14.45 a 21.45 h; Tel.: 972 418 290; o a l'adreça d'Internet: http://biblioteca.udg.es/fons_especials/ichn/index.asp.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Artola, Jordi Badia, Guillem Chacón, Josep Germain, Marta Goula, Lourdes Martín, Llorenç Sáez, Xavier Sabaté, Delfi Sanuy, Andreu Salvat i Florenci Vallès.